

Kargasabunu ve Faruk Duman masalları üzerine

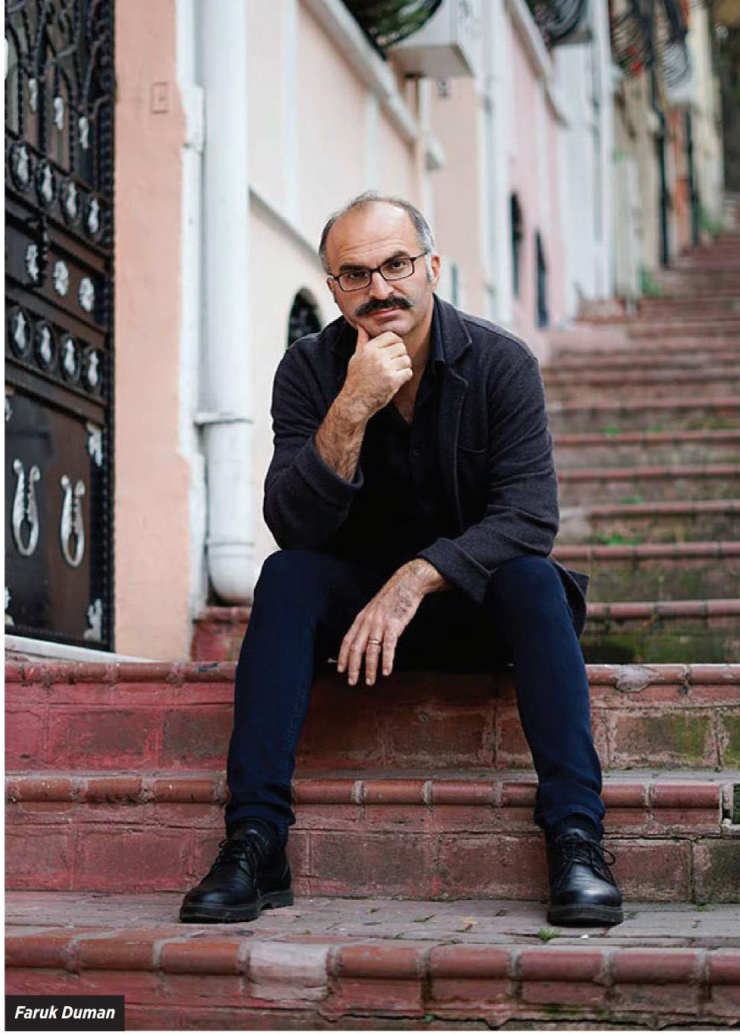
Büyülü gerçeklikteki ustalığı tartışma götürmez olan Faruk Duman, en iyi bildiği alanda -yazıda- ki bu alan onun oyun bahçesi olduğu hissi vermekte, gönlünce oynamış sözcüklerle ve ortaya yine nefis, tadına doyumaz bir kitap çıkmış

ARZU BAHAR

Faruk Duman sunuş bölümüne kendi çocukluğunu anlatarak başlamış ya bundan yola çıkarak ben de benzer bir anı ile başlamak istedim. Kadıköy de geçen çocukluğumda, ki o zaman bunca bina, bunca yol yoktu, kimin olduğunu bilmediğimiz arsalar doğal oyun alanlarımızdı. Kapı önünde evcilik, sokaklarda saklambaç, kovalamaca oynamaktan yorulduğumuz ya da sıkıldığımız zamanlarda etraftaki çiçeğe ota sarar, kâh papatyaya tacı yapar kâh otları parmaklarımız arasında tutup mesela bir yavru kedinin, oyun arkadaşımız olan sokak köpeklerinin veyahut kendi yolunda giden bir zavallı salyangozun hangi otu yiyeceğini bulmaya çalışırdık. E haliyle hiçbirini bizim bin bir emekle kendilerine yedirmeye uğraştığımız otları yemez, biz de elimiz yüzümüz toz toprak kaplanıp, yüzüne baksan tanınmaz hale geldiğimizle kalırdık. Kim buldu, kim biliyordu ya da kim fark etti hiç bilmiyorum ama daha bir göz atışla uzaktan tanıdığımız bir ot vardı ki yapraklarını suyla buluşturduğunuzda köpürürdü. O yaprakları sabun gibi kullanır, arkadaşlarımızdan birinin bahçesinde bulunan çeşmede elimizi yüzümüzü bir güzel yıkardık.

Faruk Duman'ın eserlerinde kargasabununu andığına ilk kez Sus Barbatu! romanında rast geldim ki bu durum o zaman da beni gülümsetmişti. Şimdiyse kitabının ismini gördüğümde üstelik de kitabın masallardan oluştuğunu öğrendiğimde çok heyecanlandım. Çünkü kargasabunu demek masal gibi çocukluk demektir.

On Anadolu masalının anlatıldığı kitap, Meşe Adamları ile başlıyor. Beni en çok etkileyen masallardan biri Meşe Adamları. Masallar hep mutlu sonla biter, klişesini tekrar tekrar düşündüren, mutlu son ama kim için, sorusunu sorduran, içimizi burkarak sonuna eriştiğimiz bir masal. O sabah, her sabahkinden farklı görünen, farklı kokan, farklı gölgelenen ormana -bu farklılıktan korka korka- avlanmak için giden avcının eli boş dönmesiyle başlıyor masal. Bir Meşe Adam'ın evin kapısına kadar avcıyı takip etmesiyle ve kendi eviymişçesine bildik ama gözle görülen bir hüznle odadaki divana oturmasıyla devam ediyor. Haliyle adam ve karısı

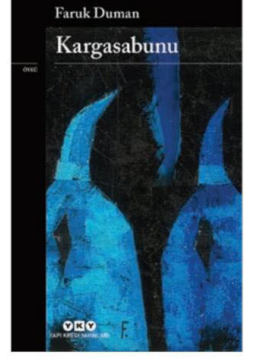
Faruk Duman

tedirgin, ağrılamaya çalıştıkları bu koca Meşe Adam'dan korkuyor ve kurtulma yollarını arıyorlar. Sonunda adamın aklına gelen bir çözüm işe yarıyor. Böylece avcı ve karısı rahat bir nefes alıyorlar.

Yazar masala, "ağaçların kederi üzerine bir masal" diye başlamışsa da Meşe Adamları'nın kimi ya da neyi temsil ettiği sorusu biraz kafa karıştırıcı. Zavallı ve yardıma muhtaç birine sırt çevirmek mi? Gerçekten yardıma muhtaç mı yoksa sizi taklit ederek olduğunuz yerin altını oymak, yerinize geçmek hevesindeki biri mi? Korku, kötülüğü besler mi? Tek bir kişiye kötülük toplumun tümüne kötülük müdür? Öyle ya bunca yıllar sesini kaybetmeden gelen masalların ardına da kafa yormak gerekir.

Bütün masalların güzelliği su götürmez elbette ancak çok sevdiğim ikinci masal da "Eğil Çınarım Eğil". Herkesin çok iyi bildiği bir masalın -tabii ki hangi masal olduğunu söyleyerek sürprizi bozmayacağım- yazarın kalemiyle yeniden anlatılmış hali. Yine bir ormanın ortasında buluyorsunuz kendinizi ve toprağın kokusunu, yeni filizlenmiş otların tadını, ağırlığını taşıyamayan sisin yorulmuş gibi ormana çöküp kalmasını yazarın gözünden görüyorsunuz. Ve o çok iyi bildiğinizi sandığınız masal hiç düşünmeyeceğiniz şekilde sona eriyor.

Burada tek tek bütün masalları anlatacak değilim. Her birinde, Anadolu söylencelerinin hepsinde olduğu gibi düşündürten, kıssadan hisseler var. Üzerinde durmak istediğim, yazarın

KARGASABUNU
Faruk Duman
YKY, 2023

bunları kendi deyişleriyle harmanlayarak ortaya çıkardığı anlatı. Bazılarımızın önceden beri bildiği, bazılarımızın ilk kez okuyacağı masallar, kaleminde yeniden şekillenmiş, özü aynı tadı farklı bir hal almış. Büyülü gerçeklikteki ustalığı tartışma götürmez olan yazar, en iyi bildiği alanda -yazıda- ki bu alan onun oyun bahçesi olduğu hissi vermekte, gönlünce oynamış sözcüklerle ve ortaya yine nefis, tadına doyumaz bir kitap çıkmış.

Okurun da çok iyi bildiği gibi Faruk Duman, ormanı, doğayı, yağmuru, karı bir başka anlatan, sayfalar arasından rüzgârın sesini duyduğumuz, geyiğin mor erikler gibi iri, buğulu gözlerindeki ürkekliği gördüğümüz, ilkbaharda toprağın kabardığına şahit olduğumuz, bizi yazdığı satırların içine çeken anlatımla kendisine, kalemine bağlayan bir yazar.

Betimleme sanatını tartışmasız ustalığıyla kullanan Faruk Duman, aklındaki satırlara dökerken okurun da kendisine aynı duygularla eşlik etmesini sağlıyor. Anlattıklarıyla olduğunuz yere aniden bastran bir tipinin yüzünüzü kesercesine savrulduklarını hissedebilir, saklı bir gölden çıkan atın üzerindeki su damlacıklarında güneşin ışmasını görebilirsiniz. Sisini serini içinizi titretebilir veyahut ormana aniden çöken akşamın korkusu sarabilir yüreğinizi. Belki de Faruk Duman kitaplarının en can alıcı ayrıntısı, -bir otun köpürürmesi gibi- mucizesi de budur; kitap okuyor gibi değil de en iyi arkadaşınız olan Faruk Duman ile bir ormanda geziyor gibi hissetmektir.